

in podpredsednik zagrebškega pravniškega društva dr. H u g o n W e r k, preden so ga položili v bratsko zemljo. Bodi mu ta lahka! Med nami pa mu ostani veden časten in hvalen spomin!

Janko Polec.

Književna poročila.

Dr. Goršič Franjo: Komentar zakona o opštem upravnem postopku od 9. novembra 1930 god. Beograd, Geca Kon, 1931; str. 354. Cena 100 Din.

Mnogo bolj nego drugje je zazrl narod jugoslovenski doslej v svojih upravnih oblastih nižje kategorije zgolj nekako varnostno stražo in potrebno zlo, ki da izdaja kar potajno ukrepe brez posebne koristi za državljanke, da bi jih poprej zaslišala. Z novim zakonom o občnem upravnem postopku je temu — sicer več ali manj neupravičenemu — ljudskemu naziranju odvzeta podlaga, ko ima ta zakon v prvi vrsti v mislih samostojno odločevanje upravnih oblastev v deloma tudi nasprotujočih si zahtevah, ki se opirajo na javno upravno pravo.

Izborni dr. Goršičev komentar gornjega zakona opisuje uvodoma njegov nastanek in najvažnejša načela, hoteč s tem pojasniti občne smotre cele prevažne upravnopostopne reforme. Sila važna je taka vpejljava v moderni duh novega zakona, ko v mnogih delih naše države doslej sploh ni najti vzorov za upravno uradovanje po ciljih novega zakona. Po nujno obširnem uvajanju pisec tudi pred tolmačenjem podrobnih predpisov vsakega odseka in poglavja sistematično razpravlja o dotičnem predmetu. To daje knjigi naravnost odlično znanstveno vrednost.

Ze iz uvodnega razpravljanja zvemo, da se novi zakon še bolj nego vzorci v Avstriji, Čehoslovaški in Poljski naslanja na oblike in duh civilnopravnega postopanja. Avtor opozarja mestoma na potrebo, razločevati med civilno pravdo in sličnim upravnim postopkom, kjer naravno vendarle ni sodnijskih jamstev za odločitev. Saj so upravna višja oblastva upravičena o tolmačenju in o uporabi zakonov izdajati podrejenim upravnim organom uredbe (§ 175 z. up. p.). A sedaj se sme vendar govoriti o samostojnih upravnih odločitvah na prvi stopnji, ko vendar ne izvira pozneje morebiti s pritožbo pobijana odločba prav za prav od iste višje stopnje, ki rešuje tudi pritožbo. Avtor nam pokaže, da soglašajo pravila novega zakona v marsičem skoro povsem z zakonom o civilnopravnem postopku, predvsem kar se tiče razmerja med oblastvom in stranko glede izključitve in odklonitve uradnih oseb ter izvedencev, v pravilih glede vabil, vročitev, rokov in posebno še glede dokazil in dokazovanja. Ali vendar prevladuje tu še bolj oficijalno načelo pred dispozitivnim, ki skoraj izgine. V sicer ne obligatornem izvidnem postopanju in tekom le fakultativne ustne razprave naj zavlada načelo materialne resnice, strankam naj bo omogočeno, da pridejo v polni meri do besede v svrhu zavarovanja svojih pravic.

Zanimivo obrazložuje pisec pomen in materialni obseg končne in vmesne odločitve prve stopnje. Važen je poseben pismeni pouk o pravnem sredstvu. Glede uporabljanja novega zakona sicer še ni izdan potrebn

poslovni red z obrazci, vendar je že tu ministrska odredba o obliki gori omenjenega pouka.

Obširno razpravlja komentar o pravnem sredstvu pritožbe, kjer opozarja posebej, da sta tu zaposleni vsekdar le dve stopnji. Podrobna in pregledna so pojasnila o razmerju in o kakovosti upravnih oblastev pri vlaganju pritožb in odločevanju o njih, kar je različno pri stvareh notranje državne uprave na eni in pri onih samouprave na drugi strani, a obstoji v obeh primerih še možnost pritožb (tožb) na upravna sodišča in na državni svet.

Vseskozi izčrpno je razlaganje o opozoritvah, uradni razveljavi ali predrugačbi odločitev brez pobijanja po stranki, o obnovi in o upostavitvi v prejšnji stan.

Končno je omeniti še tolmačenje upravnoinzvršnih predpisov. Upravna izvršba se seveda zelo naslanja na sodno izvršbo in prehaja v določenih primerih kar v njo. Če omenimo še, da nam komentar izvrstno tolmači možnosti izvršbe v zavarovanje in predhodne izvršbe v upravnem postopanju, smo v skrajnih potezah označili vsebino.

Komentar je izvrstno znanstveno delo, a tudi praktilno bo vseh ves način tolmačenja, ko uporabnost tudi po zunanosti lične knjige v prav razumljivem jeziku pospešuje skrbno sestavljeno besedno kazalo. Knjiga je naravno namenjena v prvi vrsti upravnim juristom, a tudi sodniki utegnejo najti v nji s pridom za svoje posle veliko koristnih pobud.

Dr. Edvard Pajnič.

Dr. Dolenc Metod. Dodatek k Tolmaču kazenskega zakonika kraljevine Jugoslavije. V Ljubljani 1931. Tiskovna zadruga. Str. 51. Cena 22 Din.

Poročali smo pred kratkim v »Slovenskem pravniku« (1930, št. 5-8) o Tolmaču h kazenskemu zakoniku g. univ. prof. dr. Metoda Dolenc a. Delna novelizacija naše kazenske zakonodaje, izvršena z zakonom z dne 9. oktobra 1931, je nujno zahtevala, da se prilagodi tudi Tolmač noveliranemu besedilu k. z. Tej potrebi je kaj hitro ustregel prof. Dolenc s posebnim dodatkom k Tolmaču, ki je izšel v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani v slovenščini in istočasno v Zagrebu v hrvaščini. Način prikazovanja je ostal v dodatku isti, kakor v Tolmaču samem. S tem se je ohranilo edinstvo stila v komentarju in dodatku. V predgovoru in v splošnih pripombah so navedeni glavni razlogi, zaradi katerih je postala delna novelizacija nujno potrebna: izprememba naziva države, uveljavljanje nove ustave, upravna reforma, potreba po spremembi okvirov kazni, ki so odločilni za pristojnost sreskih sodišč, in redakcijske in tiskovne napake ter protislovja in nejasnosti, ki so se vrinile v prvotno besedilo k. z. in povzročale težkoče judikaturi.

Izpremembe v občem delu k. z. niso številne, načelno pa so precej važne.

Nova tekstacija § 11 k. z. (kraj in čas kaznivega dejanja) je prinesla večjo jasnost v to določbo našega k. z. in jo spravila v sklad z zadevnimi normami kazenskega postopka. Zlasti je bilo potrebno odstraniti nedoločen izraz »bitje kaznivega dejanja« (»biče krivičnog dela«). Prof. Živanović, ki ga uporablja v svojih teoretskih spisih, priznava vendar, da »ovaj se izraz upotrebljava u raznom smislu« (primeri njegove »Osnovne probleme krivičnog prava« str. 96.). Če celo kot teoretski pojem nima enotnega smisla, potem nikakor ni primeren kot terminus

technicus v besedilu k. z. Izraz »bitje kaznivega dejanja« se je vendar ohranil tudi po novelizaciji v § 19., odst. 1. k. z. (»bistvena oznamenila bitja kaznivega dejanja.«)

Značilno je, da se novelizacija občnega dela k. z. nanaša v glavnem na odmerjanje kazni (§§ 41., 46. in 71. k. z.). Pomen vseh teh sprememb je pojasnjen v Dodatku zelo točno in izčrpno. Sporna se nam zdi le trditev, da je z novelizacijo § 71. k. z. poudarjen različen pomen robije in zatočenja v sistemu kaznovalnih sredstev (str. 10). Mnenja smo, da v tem pogledu ni načelne razlike med prvotnim in noveliranim besedilom § 71. k. z.

Podrobno so komentirane tudi novelirane določbe posebnega dela k. z. V besedilu § 98. (str. 13) smo opazili tiskovno napako. V hrvaški izdaji dodatka je tekst § 98. k. z. natisnjen pravilno. Popraviti je treba tudi besedilo § 302., odst. 1., kjer je izpuščen zadnji stavek.

Le bodočnost bo pokazala, ali so s spremembami v redakciji določb o telesnih poškodbah in o tatvinah odstranjene težkoče, ki jih je povzročala njih dosedanja tekstacija. Na vsak način se novo besedilo odlikuje po večji jasnosti. Razmejitev poedinih dejanskih stanov je s tem znatno olajšana.

Novela je med drugim odstranila redakcijsko napako v § 330. k. z. o izsiljevalni težki pretnji: novo besedilo ne govori več o pretnji z usmrtitvijo ali z drugim občeznanim zločinstvom, marveč o pretnji z usmrtitvijo ali z drugim občenevarnim zločinstvom. Zdi se nam, da tudi ta nova formula ni povsem posrečena. Usmrtitev ni občenevarno zločinstvo v tehničnem smislu besede, ker se označuje obča nevarnost z nedoločnostjo nevarnosti v pogledu njenega obsega. Zato formula noveliranega § 330 k. z.: »Kdor preti drugemu z usmrtitvijo ali z drugim občenevarnim zločinstvom« logično in sistematično ni dosledna. Nadalje pojem občenevarnega zločinstva po našem k. z. ni točno opredeljen. Prof. Dolenc se pri razlagi tega pojma opira na ideologijo našega k. z. in smatra, da so občenevarna zločinstva ona dejanja, ki so navedena v § 203. k. z., kolikor so naklepna zločinstva. Vendar ni izključena domneva, da je zakonodajalec imel v mislih bolj široki pojem občenevarnega zločinstva, ker kvalificira tudi usmrtitev kot občenevarno zločinstvo.

Dodatek k tolmaču kazenskega zakonika stoji na isti višini, kakor Tolmač sam in se odlikuje z istimi vrlinami: s sistematičnostjo, fino dogmatično analizo in jasnostjo interpretacije.

Aleksander Maklecov.

Glunger Wilhelm: *Entwicklung und Gestaltung als Prinzipien der Rechts- und Wirtschaftspolitik*, 2. izd., Otto Maidl, München, 1931. Str. 31.

Glunger Wilhelm: *Rechtswelt und Lebensgrundgefühl*, Otto Maidl, München, 1931. Str. 192.

V »Entwicklung und Gestaltung« razjasnjuje avtor pojme »statistike«, »dinamike« in »pragmatike«, katere je uporabljal v knjigi »Rechtsschöpfung und Rechtsgestaltung«. Spis je torej zamišljen kot nekak tolmač, in je obžalovati, da ni avtor iznesel svoje teorije že spočetka v

* V istem založništvu; glej recenzijo v Slovenskem Pravniku l. XLV, str. 289—291.

obliki, ki bi ne potrebovala naknadnega pojasnjevanja. Tej graji se ne moremo odreči posebno radi tega, ker se nam zdi, da bo tudi njegova nova knjiga »Rechtswelt und Lebensgrundgefühl« zahtevala še mnogo izdatnejših pojasnil in razjasnjevanj, ako naj postane tako razumljiva, da se bodo lahko razbrale vsaj njene glavne misli. Že osnovni besedi »Rechtswelt« in »Lebensgrundgefühl« povesta preveč, da bi mogli ustvariti jasne predstave o vsebini in o razmerju med »svetom prava« in »osnovnim življenjskim čustvom«. Nekam megleni pojmi kakor »Lebensgrundgefühl« nujno potrebujejo točne in jasne definicije, ako naj zremo, kaj si avtor pri njih misli; a tako definicijo iščemo zaman v vsej Glunglerjevi knjigi. Tudi sicer vsa vsebina knjige, ki je zamišljena kot prvi zvezek prolegomenov k pravni politiki, ni izravnala te napake, marveč jo kvečjemu še večja radi izrazito naravoslovne avtorjeve usmerjenosti, ki govori bolj v prispodobah fizike, termodinamike, kemije, mehanike, ki se zateka k epigenezi in preformaciji, k pojavom iz agronomije in medicine prav tako kakor k starogrški mitologiji. V tem vrvenju in mešanju pojmov je skoro nemogoče razbrati avtorjevo misel. Z nekam mešanimi občutki čitamo stavke kakor: »Das einzelne positive Recht hat eine überraschende Ähnlichkeit mit der Struktur des Atoms!« (76), ali pa »So gelangen wir für die Rechtspolitik zu einer Verknüpfung der Undulationstheorie und der Quantentheorie (78), ali pa »Die Quantentheorie lehrt das Recht als Mikrokosmos, die Undulationstheorie als Makrokosmos begreifen« (47). Nebroj je takih mest, pri katerih se zaman trudimo, da bi razumeli za kaj prav za prav gre. Kako daleč je ta mistična meglenost, ki nas res ne more navdušiti, od klasične jasnosti kakega Filanjerija ali Benthama! Novih smernic v politiki in v pravnem življenju se od te knjige ni nadejati. In če ob koncu čitamo še »so gemahne die Gestalt dieses Bandes den verstehenden Leser an Strassburgs deutsches (!) Muenster«, se ne moremo ubraniti mučnega vtisa ob primerjanju večne nadčasovne umetnine s tem modernim načinom »obratovana« v proizvodnji knjig.

Boris Furlan.

Dr. Schmidt Eugen. Das Verbrechen als Ausdrucksform sozialer Entmutigung. I. Schweitzer Verlag (Arthur Sellier), München, Berlin und Leipzig, 1931. Str. 80.

Podnaslov te zelo zanimive knjižice se glasi, da so to uvodna razmotrivanja o postanku kriminalne osebnosti in ravnanja z njo na podlagi spoznav moderne psihologije. Schmidt, odvetnik v Monakovem, je pristaš tistih psihologov, ki so se že nekoliko oddaljili od Sigmunda Freuda: Na dveh mestih naznanjene knjižice čitamo opazke o nepotrebnosti Freudovega sklicevanja na grške mite (»Evdipov kompleks«), neomejeno priznanje pa se izraža Adlerju, Breuerju itd., zlasti v prvem poglavju, ki govori o »moderni psihologiji«. V drugem poglavju, o postanku zločinstva, pride pisatelj do jedra problema. »Zločinec trpi na zmotah, katere je dobil v mladosti in ki ga zavajajo, da zavzame stališče napram svetu, ki ga obdaja« (str. 22.), to je njegova prva teza. Ali da bi bil normalni kriminalni človek človek, ki se ne razlikuje po svojem psihičnem ustroju od drugih nekriminalnih normalnih ljudi, tega Schmidt ne priznava (str. 26). Tudi pojem nervoznega (nervotičnega) zločincea je treba po njegovem naziranju revidirati (str. 31.). Razlika med nervoznim človekom in zločincem je, da je prvi asocijalen,

zločinec antisocialen. Zločinstva se ne dajo razlagati iz gona za pridobivanje. Seveda ni zločinstev, spoznavati moremo le zločine. »Zbog pomotnega pojmovanja situacije v mladosti, aplicipira zločinec obdajajoči svet po svoje: sovražno. V toku sovražne smeri pride nekega dne do zločina, mogli bi reči po naravni sili« (str. 33, 34.). Po vidiku sovražnosti napram družbi moramo ugotoviti razne skupine zločinov, katerim je skupna podlaga dejstvo, da so zločinci izgubili pogum, normalno se udelejevati (str. 35). Resocializacija takih zločincev ni izključena; vendar ne gre operirati s pretiranim optimizmom.

V tem okviru razmotriva Schmidt nekako 30 primerov iz prakse. Zlasti obširno razpravlja o nekem primeru, v katerem je bil sam zagovornik, in pa o primeru »Die Geschichte vom Franz Biberkopf«, o katerem je napisal Alfred Döblin l. 1930. roman, ki ga Schmidt proglašaja za najboljši kriminalni roman poslednjih let.

Če smo označili Schmidt-ovo delo uvodoma za zelo zanimivo, lahko pri tem ostanemo, vendar dodajemo, da za kriminalno politiko ne bo pomenilo nobenega novega odkritja, ker se očitno tipiziranje po osnovni zamisli izkaže za neplodno. Brez dvoma pomeni »razpogumnitev« mnogokrat dobro razlago zločinskega miljeja, ali neposredne podnete k konkretnemu zločinstvu pa se po našem prepričanju ne dajo pospraviti pod eno samo formulo, pa naj bo še tako široko zasnovana.

Dr. Metod Dolenc.

Annuaire de l'Association Yougoslave de Droit International. Première année. Belgrade-Paris. Les Editions Internationales, Paris, 4 bis rue des Ecoles, 1931, 8°, 445 strani. Cena ni navedena.

L. 1928. so jugoslovenski pravniki, ki so se prav posebno zanimali za mednarodno pravo, ustanovili Jugoslovensko društvo za mednarodno pravo in sicer kot odsek londonske svetovne organizacije International Law Association. Kakor drugi si je tudi jugoslovenski odsek nadel nalogo, da z znanstvenim delom prispeva k razvoju mednarodnega prava, dalje da v jugoslovenski javnosti razširi poznavanje tega prava in končno, da posebno pažnjo posveti mednarodnopravnim vprašanjem, ki se nanašajo na balkanski polotok in na Srednjo Evropo ter da dela na tem, da se v svrhu ohranitve miru utrdijo načela solidarnosti in sodelovanja narodov. V ta namen so člani društva objavili vrsto razprav in priredili več javnih predavanj. Topot se je društveni odbor lotil naloge, da izda v svetovnem jeziku napisan zbornik razprav in zapiskov o mednarodnopravnih vprašanjih, ki se prav posebno nanašajo na Jugoslavijo.

Pričujoča knjiga je prvi letnik tako zasnovanega zbornika. Izšel je v znani pariški založbi in sicer pod vodstvom posebnega odbora urednikov (Mileta Novaković, Ivan Subotić, Ilija Pržić, Stevan Čirković). V zborniku so prispevki 25 domačih in 3 inozemskih pravnikov, ki so napisani v francoščini in ki so sistematično porazdeljeni.

Uvodne besede je napisal predsednik Jugoslovenskega društva za mednarodno pravo Mileta Novaković. V prvem oddelku, kjer je govora o mednarodnem sodelovanju, sta na prvem mestu ponatisnjeni javni predavanji, ki sta jih imela nedavno na belgrajski univerzi generalni tajnik Zveze narodov, Eric Drummond (Deset let delovanja Zveze narodov) in ravnatelj Mednarodnega urada za delo, Albert Thomas (Deset let delovanja Mednarodnega urada za delo). K prvemu

oddelku so prispevali še Spalajković o naporih za mir, D. Body o poskusu federacije evropskih držav l. 1909., Vošnjak o potrebi, da se ustanove balkanski instituti, ki naj bi delali v procvit in zbliznanje balkanskih narodov, Topalović o delu in organizaciji prve balkanske konference od 5. do 12. oktobra 1930 v Atenah (dodano je besedilo tedaj sprejetih sklepov) in Čirković o Akademiji mednarodnega prava v Haagu in o prinosu balkanskih pravnikov k delu te akademije. Drugi oddelek obsega niz razprav s področja mednarodnega javnega prava. Andrassy prikazuje razsodiščne in upravne pogodbe, ki jih je Jugoslavija sklenila z drugimi državami v zadnjih letih, in odkriva pri tem zanimive poglede na številne probleme. Gj. Popović razpravlja o Jugoslaviji s posebnim ozirom na mednarodne pogodbe, sklenjene pod okriljem Zveze narodov. Marković na kratko kritizira tzv. razširitev problema manjšin s posebnim ozirom na memorandum Bulgarije z dne 10. aprila 1929, nakar podaja V. Životić pregled položaja narodnih manjšin v Jugoslaviji (Nemci, Madžari, Rumuni, Italijani, Albanci, Turki). Ta oddelek zaključujejo razprava Vladimira Baraca Repenskega o izseljevanju in doseljevanju s posebnim ozirom na Jugoslavijo, članek Ivana Subotiča o srbskem (jugoslovenskem) prostem pasu v Solunu in končno poučen članek Ilije Pržiča o jugoslovenskem zračnem pravu. V tretjem oddelku je niz temeljitih razprav s področja mednarodnega zasebnega prava: Živojin Perić piše v daljši razpravi o novem jugoslovenskem meničnem in čekovnem zakonu gledano s stališča mednarodnega in medpokrajinskega zasebnega prava; Mihajlo Konstantinović razpravlja o predpisih novega jugoslovenskega civilnega postopnika, v kolikor urejajo izvestno število vprašanj mednarodnega prava; Stanko Lapajne se spretno zavzema za lex loci laesionis kot pravilo v konfliktu zakonov o preskripciji; Šuman piše o pristopu Jugoslavije k bernski konvenciji za zaščito literarnih in umetniških del. V četrtem oddelku, o mednarodnem kazenskem pravu sta dva naša priznana kriminalista napisala lep prispevek, in sicer Živanović o meddržavnem kazenskem pravu, a Dolenc o aplikaciji bistvenih načel mednarodnega prava v jugoslovenskem kazenskem pravu. Dalje prikazuje Slavko Stojković mešana razsodišča in njih jurisprudence, v kolikor se nanaša na Jugoslavijo. Slede knjižne vesti, ki sestojijo iz analize Holtzerjevega dela o postanku Jugoslavije (Gjorgje Tasić), Hajnala o donavskem pravu (Vojislav Radovanović) in Zbirke mednarodnih pogodb, ki jo naše zunanje ministrstvo izdaja od l. 1929. dalje (Milenko Milić). Andrassy in Bartoš podajata nato pregled jurisprudence jugoslovenskih sodišč v vprašanih mednarodnega prava. Jako dragocen je pregled vseh mednarodnih pogodb, ki jih je Jugoslavija sklenila od svojega postanka, t. j. od 1. decembra 1918 pa do konca l. 1929, in ki ga je sestavil Čirković. Ta pregled je podan najprej kronološko in nato še po posameznih državah, s katerimi je Jugoslavija sklenila te pogodbe. Zdi se nam, da bi bilo primerno, ako bi se v zborniku omenil lep pregled civilnopravnih meddržavnih pogodb kraljevine Jugoslavije, ki ga je dr. Štempihar priobčil v Trgovskem listu l. 1930. štev. 3—7., in sicer po stanju koncem novembra 1929. Istotako dragocen je bibliografičen pregled za dobo od 1919—1929: Pržič je sestavil pregled knjig in člankov, ki so s področja mednarodnega prava izšli v

srbsko-hrvatskem in v slovenskem jeziku; Stojković je napisal pregled francoski pisanih knjig in razprav, ki so napisani od Jugoslovenov, kakor tudi onih sestavkov, ki so jih inozemci napisali o jugoslovenskih problemih s pravnega vidika; Subotić je zbral naslove del, ki so napisana v nemščini in ki se nanašajo na jugoslovensko pravo (v tem pregledu vendar ni znanega Eberl-Sajovičevega dodatka k Neumannovemu komentarju o izvršilnem redu); Pitamic priobčuje nekaj pravnih publikacij, ki so izšle v Združenih državah Severne Amerike in ki se nanašajo na Jugoslavijo, končno sta Muszalski in Przić sestavila pregled poljskih del, ki obravnavajo jugoslovensko javno pravo.

Knjigi so dodana poročila o ustanovitvi in o delovanju Jugoslovenskega društva za mednarodno pravo, belgrajske skupine Carnegie, jugoslovenske univerzitetne skupine za pospeševanje smotrov Zveze narodov ter jugoslovenske sekcije za panevropsko unijo. Na koncu so ponatisnjeni seznam članov (42) in društvena pravila.

Podjetnemu odboru urednikov in odličnim sotrudnikom smo lahko hvaležni za to knjigo, ki nam s svojo bogato in pestro vsebino nudi dokaz, da se mednarodnopravna veda v naši državi prav uspešno razvija. Iz tega razloga, a prav posebno radi tega, ker je delo prožeto novega mednarodnega duha, ga toplo priporočamo in le želimo, da se tako odlično začeto delo nadaljuje.

Dr. Ivan Tomšič.

Dr. Booss-Rosenthal Thea: Deliktswille und Handlungswille im Strafrecht. (Strafrechtliche Abhandlungen, Heft 228.) Breslau 1931. Schletter-sche Buchhandlung. Str. 44. Cena 1.80 Mk.

Poročamo o tej knjižici zato, ker se bavi s problemi, ki so za nas posebno važni, odkar smo dobili v novem kazenskem zakoniku novo definicijo »naklepa«. Pisateljica sama pove, da je dobila prvo pobudo za svojo studijo ob sledečem primeru: Majhna deklica se igra na cesti. Ob vratu nosi verižico. Pride tuja ženska, zabava se z njo in reče slednjič: »Kaj ne da podariš lepo verižico prijazni tetici,« Otrok vzame verižico in jo izroči ženski, ki z verižico vred izgine. Vprašanje, ali gre za utajo ali za kakšen drug delikt, je odvisno od pravilne rešitve problema, ki je predmet knjižice. Tema pa se lahko še varira. Ako bi n. pr. tuja žena rekla deklici: »Daj mi verižico, tvoja mati me je poslala, da vzamem verižico seboj, ker hočem enako kupiti moji deklici.« Pisateljica razmotriva razne varijante in raziskuje najprej naravo kazensko-pravno relevantne volje, ki ni zločinska volja, vzporeja prvoomenjeno voljo s civilnopravno relevantno voljo, polemizira z Bindingom, Laskom, Kelsenom in Grünhutom (ki je baš priporočil njeno knjižico za natisk), a rezultat, do katerega je prišla, je — nezadovoljiv. Ona zanika, da bi bila volja enaka »provzročitvi«. Hoteno dejanje treba ločiti od nagonskega dejanja. Odločilne važnosti da je psihološki pojem volje, ali pri hibah volje, ki izvirajo od krivega ali abnormalnega vrednotenja v pogledu na čustva in predstave, deliktična volja ni izključena, čim so vsaj vobče vrednotenja mogoča in dana. Kjer teh ni, ne sme biti govora o deliktični volji. Kjer pa le v glavnem niso podana, imamo opraviti s psihološko sicer defektno, ali vendar še z voljo, toda kazenski zakon jo proglašja za neupoštevljivo. Te svoje izsledke preiskuje pisateljica na raznih vrstah volje, kakor volje hrambe, volje zavedbe k spolnemu činu ali nečistemu dejanju, privolitve k ubijstvu itd. Učinko-

vitost privolitve je samo tedaj dvomljiva, ako naravna volja kaže defekte vsled nedostajanja zmožnosti vrednotenja ali samoodložbe (Ichentscheidung). Kjer ni mogoče brezhibno psihološko tvorjenje volje, utegne večinoma (meist) zadostovati privolitev zakonitega zastopnika. Volja do ravnanja (Handlungswille) mora biti vedno volja, ki jo psihologija kot tako priznava. Kjer je pravna volja predmet napada, ni treba pravilnega vrednotenja motivov, toda pravilno vrednotenje je predpostavka za voljo, ki krivdo izključuje ali kaznivost zmanjšuje. V primerih, kjer storilec udejstvuje svojo zločinsko voljo, je pa potrebno psihologično hotenje, ki ustreza, če gre za izvršitev pravnega opravila, v konkretnem primeru zahtevam državljskega prava, če pa gre za drugačne primere, — mora biti volja taka, kakor jo pravno dejanje konkretno zahteva. Sodimo, da se vsa pisateljčina razglabljanja gibljejo v nekakšnem circulus vitiosus; če se po kazenskih normah zahteva — deliktično hotenje, naj se točno razloži, kaj je deliktično hotenje. Volja do ravnanja je seveda v ozki zvezi z deliktičnim hotenjem, — je višji njen pojem. Pisateljica te zveze še ni odkrila, če se naslanja zgolj na pojem psihologične volje. V dobro ji hočemo le šteti, da se je vsaj odmaknila od razglabljanja o determinizmu.

Dr. Metod Dolenc.

Spomenica četrtega Kongresa pravnika Kraljevine Jugoslavije. Izdanie Kongresa pravnika. Beograd. 1931. Str. 302. Cena 25 Din.

Začetkom letošnjega leta je izšla označena Spomenica, dokument dela četrtega pravniškega kongresa v Skoplju. Knjiga, ki jo je uredil mnogozaslužni kongresni tajnik Stojan Jovanović prinaša poleg vseh referatov in diskusij, ki so bili održani na kongresu, tudi kratek pregled dogodkov pred kongresom, zatem pa izčrpno poročilo o poteku samega kongresa in sicer poleg strogo znanstvenega dela kongresa tudi oni del, ki je bil namenjen spoznavanju najjužnejših, a zgodovinsko najzanimivejših pokrajin naše države. K pripravam za kongres bi s svoje strani ugotovili le najenergičnejše stališče ljubljanskih članov Stalnega odbora, da se kongres održi in izvede že v letu 1931., k referatom samim pa zgolj pripominjamo, da predstavlja Spomenica častno zbirko temeljitih in globoko zasnovanih razprav o petih različnih referatih, ki prikazujejo obravnavana vprašanja tako s stališča našega prava kakor tudi v luči inozemskega prava. Priporočamo zato Spomenico našim pravnikom, da si jo nabavijo. — udeleženci kongresa so jo itak prejeli. Neznatna cena, ki je določena knjigi v prodaji, naj jih ne odvrne, da ne bi s vsaj s tem podprli kongresnih svrh.

Dr. R. S.

Zpráva o průběhu III. sjezdu právníků československých v Bratislavě 1930.

To je skupni naslov zbirki, ki prikazuje potek češkoslovaškega pravniškega kongresa v Bratislavi l. 1930 v osmih snopičih, obsegajočih skupno nad 600 strani. Podano je zgolj obširno poročilo o kongresu samem, poleg tega so objavljeni temeljiti zapisniki o delu v posameznih strokovnih sekcijah, ki prinašajo tudi debato skoro dobesedno. Referatov in vposlanih pravnih mnenj v zbirki ni, kajti ti so bili natisnjeni in izdani že pred kongresom. Zbirka kaže, kako ogromno znanstveno delo je izvršil bratislavski kongres. Utrjuje pa nas v prepričanju, da se kongres, ki je zasnovan količkej obsežnej, ne da pripraviti v enem letu, da je marveč zato potreben daljši razmak enega kongresa do drugega,

kar Čehoslovaki tudi prakticirajo. Zbirko je uredil glavni kongresni tajnik, tudi Jugoslovenom dobro znani bratislavski odvetnik dr. Bařinka Ciril.

Dr. Dolenc Metod: Slovenische Volksgerichte in der Zeit vom 16. bis zum 18. Jahrhundert. Auszug aus der im »Rad«, Bd. 239, S. 1—55 veröffentlichten Abhandlung. Bulletin international de l'Académie Yougoslave des sciences et des beaux-arts de Zagreb. Str. 38—52.

Dr. Ćulinović Ferdo: Pravo »naglavice« i osnivanje zemljišnih knjiga. Posebni odtisk iz Arhiva za pravne i društvene nauke. 1931. Str. 20.

Dr. Matijević Ivo: O odgovornosti činovnika za štetu po zakonu o činovnicima. Posebni odtisk iz Arhiva za pravne i društvene nauke. 1931. Str. 24.

Pržić Ilija: Načelo narodnosti. Posebni odtisk iz Arhiva za pravne i društvene nauke. 1931. Str. 24.

Razne vesti.

Kronika društva »Pravnika«. Pogreba častnega člana Okretiĉa Ivana (dne 9. decembra 1931) se je udeležil za društvo tajnik dr. Sajovic. — V poslednjih dveh mesecih je bilo v društvu četvero predavanj. O kaznivih dejanjih zoper varnost ĉasti je predaval trikrat g. namestnik višjega državnega tožilca dr. Munda Avgust in sicer: dne 15. decembra 1931 »Zaščita ĉasti po novem kazenskem zakonu in sodna praksa«, dne 22. decembra 1931 »Dokaz resniĉnosti in opraviĉljive zmote ter sodna praksa«, konĉno dne 12. januarja 1932 »Procesualna vprašanja v stvareh žaljenja ĉasti«. Predavanje bo izšlo v celoti v Slovenskem Pravniku. Dne 5. januarja 1932 je predaval g. prorektor dr. Dolenc Metod: »Kazensko-pravna vprašanja iz našega imunitetnega prava«. Predavanje bo obelodanjeno v beograjskem »Pravosuđu«. — Na seji dne 5. januarja 1932 je sprejel odbor tele nove ĉlane: odvetnika dr. Fornazariĉa Slavka v Mariboru in dr. Ražma Joahima v Ljubljani, dalje Fistra Jožo, Ilešiča Milivoja, Rupařja Franca in Jereba Bogdana, vse pravne pripravnike v Celju. Izstopil je en ĉlan.

Osebnosti. Za banskega svetnika je postavljen dr. Hrašovec Juro. — V pokoj sta stopila okrožni inspektor dr. Schaubach Fran in banski inspektor dr. Andrejka Rudolf. — Umrla sta notar Bratkoviĉ Kazimir in podpredsednik stola sedmorice odd. B. Okretiĉ Ivan.

Poslovanje borznega razsodišĉa ljubljanske borze za blago in vrednote v letu 1931. Tožb je bilo v tem poslovnem letu 2327, torej za 569 (okroglo 32%) veĉ kakor v prejšnjem letu. Tožbeni zahtevek je bil oprt na tehniĉni borzni posel v 19 primerih, v 2308 tožbah pa na posle, sklenjene izven borze.

Od vseh tožba z zastanki iz prejšnjega leta, 40 po številu, so bile zavrnjene 3 radi nepristojnosti, doĉim je bilo rešenih 31 s poravnavo,